

1999 жылғы 8 шілдедегі N 19 Қазақстан Республикасының төтенше жағдайлар жөніндегі Агенттігінің қаулысына толықтырулар енгізу туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар жөніндегі агенттігі Төрағасының 2000 жылғы 19 қыркүйектегі N 214 бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2000 жылғы 26 қазан N 1273 тіркелді. Қаулының күші жойылды - ҚР Төтенше жағдайлар министрінің 2006 жылғы 8 ақпандағы N 35 бұйрығымен.

Ескерту: Қаулының күші жойылды - ҚР Төтенше жағдайлар министрінің 2006 жылғы 8 ақпандағы N 35 бұйрығымен .

1999 жылғы 22 қарашадағы N 48-1 Z960048_ "Өрт қауіпсіздігі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, сондай-ақ басқа да республиканың елді мекендеріндегі, қалаларындағы, поселкелеріндегі автокөліктерге жанар май құю стансаларында өрттердің шығуын ескерту мақсатында **БҰЙЫРАМЫН** :

1. 1999 жылғы 8 шілдедегі N 19 Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар жөніндегі Агенттігінің Қаулысымен "Қазақстан Республикасының өртке қарсы Ережесі. Негізгі талаптар. (ӨКЕ 08-97)" бекітіліп, 1999 жылғы 10 тамызында N 866 V990866_ Қазақстан Республикасы Әділет Министрлігінде тіркелінген, осыған N 17 "Автокөліктерге жанар май құю стансалары" тарауы т о л ы қ т ы р ы л с ы н .

2. Қазақстан Республикасы Әділет Министрлігінде осы толықтырулар тіркелінген күнінен бастап күшіне енеді.

Төраға

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң
т ө т е н ш е ж а ғ д а й л а р ж ө н і н д е г і
А г е н т т і г і т ө р а ғ а с ы н ы ң
2 0 0 0 ж ы л ғ ы 1 9 қ ы р к ү й е г і н д е г і
N 2 1 4 б ұ й р ы ғ ы н а қ о с ы м ш а
17. А в т о к ө л і к т е р г е ж а н а р м а й қ ұ ю с т а н с а л а р ы

1. Жалпы ережелер

1) Осы тарауда жер үстіндегі көлік құралдарына жанар май құю, сондай-ақ жөндеу және реттеу жұмыстарын жүргізу үшін арналған автокөліктерге жанар май құю стансаларын (бұдан әрі - АЖС) пайдалану кезінде өрт қауіпсіздігінің т а л а б ы б е л г і л е н г е н .

2) АЖС пайдалануға беруде штаттағы қызметкерлер саны тәртіп бойынша екі адамнан кем болмауы керек.

3) Қазақстан Республикасының "Өрт қауіпсіздігі туралы" Заңына сәйкес АЖС өртке қарсы жағдайына оның иелері жауап береді.

4) Осы тараудың негізінде әрбір АЖС қожалары үшін өрт қауіпсіздігінің шаралары туралы нұсқаулықтарды жасауы тиіс.

Н ұ с қ а у л ы қ т а :

мұнай өнімдерін қабылдау, оны сақтау және тұтынушыларға сату тәртібі;

аумақты ұстау тәртібі;

дұрыс сақтамаған жағдайда өрт туғызатын, өртке қарсы арнайы іс-шаралары;

өрт сөндіру құралдарын ұстау, оларды іс-қимылға келтіру және өрт шыққан кезде өртке қарсы қызмет бөлімшелерін шақыру ережелері;

майланған сүртетін материалды және құмды жинау, сақтау және алып тастау, арнаулы жұмыс киімдерін сақтау, үйді жиыстыру және технологиялық жабдықтарды тазалау тәртібі;

өрт және өрт қауіпті жағдай туындаған кезде өртке қарсы қызмет бөлімшелері келіп жеткенге дейінгі АЖС қызметшілерінің міндеттері мен іс-қимылдары ;

АЖС басқа да өзіне тән ерекшеліктері.

5) Нұсқаулықтың "Өрт және өрт қауіпті жағдай туындаған кездегі АЖС қызметшілерінің міндеттері мен іс-қимылдары" бөлімінде АЖС қызметшілерінің мынадай іс-қимылдары міндетті тәртіппен регламенттеледі:

АЖС өрт қауіпті жағдай туындаған кезде технологиялық электр беру жүйесін сөндіру (аварияға қарсы және өрттен қорғану жүйелерінің электр беруінен басқасын), АЖС пайдалануды тоқтату және оның аумағын көлік құралдары мен адамдардан босату, соған орай, бір уақытта өрт қауіпті жағдайды жоюға кірісу қ а ж е т ;

4 кв.м. аз аумаққа отын төгілген кезде дереу ағып жатқан жерді жабу қажет және өрт қауіпті жағдайды жоюға кірісу;

4 кв.м. көп аумаққа отын төгілген кезде дереу отын төгілген барлық аумақты ауа-механикалық көбігімен жабу және соңынан отынды авариялық ыдысқа толығымен құйып алғанға дейін көбіктің қабатын 0,05 м. қалыңдықта ұстау қ а ж е т ;

отын автоцистернаға жақын жерге төгілген кезде (бұдан әрі - АЦ) (бензин төгілген жағдайда бұл ара қашықтық 6 м. дейін, дизелді отын төгілген шетінен АЦ габаритіне дейін 3 м. алынады) (егер бұл адамдардың өміріне қауіп төндірмесе), өрт қауіпті жағдайды жою үшін төгілген отын жаңа бастаған жағдайда немесе төгілген отынның үстіне себілетін, ластанған құмды әкеткеннен

кейін АЦ двигателін қосу және оны АЖС аумағынан әкету қажет. Отын көп аумаққа төгілген жағдайда, АЦ АЖС аумағынан дереу, бензин төгілген жерден 6 м. қашықтықта және дизельді отын төгілген жерден 3 м. қашықтықта айналып өтіп әкетілуі тиіс.

АЦ жабдықтары жанған кезде оны әрқайсысының сиымдылығы 50 л. кем емес ұнтақты өрт сөндіргіштер мен АЦ штатындағы өрт сөндіргіштердің көмегімен, ал жанып жатқан отынның үстіне қосымша құйылып жанса, оны әрқайсысының сиымдылығы 100 л. ауа-көбікті өрт сөндіргішпен сөндіреді;

АЖС өрт туындаған жағдайда өрт туралы дереу өртке қарсы қызметке хабарлау қажет және қолда бар өрт сөндіру құралдарымен оны сөндіруге кірісу керек, сонымен бірге аумақты адамдар мен көлік құралдарынан босату жөніндегі іс-шараларын қабылдайды.

б) АЖС жұмысшылары мен АЦ жүргізушілері өртке қарсы нұсқаулардан тұратын (өрт-техникалық минимум бойынша бастауыш және қайталау сабақтары) арнайы өртке қарсы дайындықтан өтуі тиіс.

2. АЖС үйлерін, ғимараттарын және аумақтарын ұстауға қойылатын талаптар

1) АЖС аумағы жоспарлануы және көркейтілуі, жанғыш қоқыстан және төгілген мұнай өнімдерінен тұрақты тазартылып отыруы тиіс.

2) Үйлер мен ғимараттардың арасындағы өртке қарсы жарылған жерді әртүрлі заттар мен материалдарды жинау, көлік құралдарын қою және құрылыстың күрделі және уақытша объектісі үшін пайдалануға болмайды

3) АЖС аумағының ішінде көлік құралдарының жүрісі, ереже бойынша, біржақты болуы тиіс. Мұндай жағдайда жеке кіретін және шығатын жол болуы керек.

4) АЖС аумағына кірер алдында сол ұйымның аумағы бойынша көліктің қалай жүру тәсімі және жүргізушілер мен жолаушылар үшін өрт қауіпсіздігінің іс-шараларын реттейтін нұсқаулығы бар тақталар ілінуі керек.

5) АЖС аумағы бойынша жүретін жолдар, су көздеріне және алғашқы өрт сөндіру құралдарына баратын жолдар жинақы болуы керек. Қыс уақытында жүретін жолдар мен өтетін жолдар қардан тазаланып отыруы тиіс.

б) Пайдаланылған сүртетін материалдар мен мұнай өнімдері сіңген құмдарды жинау үшін қақпағы мықтап жабылатын металдан жасалынған жәшіктер қойылуы қажет. Сүртетін материалдар мен мұнай өнімдері сіңген құмдарды жұмасына бір рет АЖС тыс жерлерге апарып төгу қажет.

7) АЖС аумағында темекі тартуға тиым салынады. Жүргізушілерге және жолаушыларға ұйымдасқан қызмет көрсететін үйлер мен ғимараттарда темекі тарту үшін арнайы жабдықталған орындар бөлінуі тиіс.

8) АЖС барлық үйлерінің кіретін есіктерінде, сондай-ақ сыртқы есіктерінде

мынадай жазулар болуы керек:

жарылу және өрт қауіптілігі бойынша үйлердің санаттары;
ПУЭ бойынша жарылу қауіпті және өрт қауіпті аймақтардың класы;
өрт қауіпті жағдайға жауапты қызметкердің аты-жөні;
өртке қарсы қызмет бөлімшелерін шақыру телефондарының нөмірлері.

9) АЖС үшін көрінетін жерлерде ілінілуі және жасалынуы қажет:
өрт қауіпсіздігінің шаралары туралы нұсқаулықтар;
ғимараттардың, олардағы бөлмелердің, эвакуациялық шығу есіктерінің
жоспарларын, өрт сөндіру құралдарының және дабылдағыштардың орнын сілтеп
к ө р с е т і л і п .

10) АЖС аумағындағы жанып жатқан көлік құралын жедел эвакуациялау
үшін АЖС буксирге алатын ұзындығы 3 м. қатты штангымен қамтамасыз етілуі
т и і с .

11) АЖС қауіпсіздік белгілерімен және жол белгілерімен қамтамасыз етілуі
тиіс, оның құрамында темекі тартуға және ашық отты пайдалануға тыйым
салатын, жолаушылардың қозғалысын және жанар май құятын көлікті реттейтін
б е л г і л е р б о л у ы к е р е к .

12) АЖС-да АЖС қызметшілері үшін мынадай қызметтік және тұрмыстық
үйлерді (ғимараттарды) орналастыруға рұқсат етіледі: операторлық, әкімшілік,
тамақ қабылдайтын, күзет қызметі, сондай-ақ санузелдер, арнайы киімдер,
құрал-саймандар, қосалқы бөлшектер, аспаптар мен жабдықтар қоймасы.
Көрсетілгендер басқа АЖС аумағында жер астында ыдыстары бар
жолаушыларға, жүргізушілерге және олардың көлік құралдарына ұйымдасқан
қызмет көрсететін үйлер (ғимараттар) орналастыруға рұқсат беріледі.

Жолаушылар мен жүргізушілерге ұйымдасқан қызмет көрсетуге берілген
үйлерде әртүрлі тауарлары бар дүкендер, кафелер және санузелдер, көлік
құралдарына ұйымдасқан қызмет көрсету үшін техникалық қызмет көрсету
постарын және автомобиль жуатын жерлер ашуға рұқсат беріледі. АЖС
аумақтарында жер бетіндегі ыдыстармен қатар АЖС қызметшілері үшін сауда
залы жоқ тауарларды бар дүкен үйлерін орналастыруға рұқсат етіледі.

13) Бір үйдің ішінде:

көлік құралдарына ұйымдасқан қызмет көрсету үйі және жолаушылар мен
жүргізушілерге ұйымдасқан қызмет көрсететін үйлерді;
тез жанатын және жанар май сұйықтарын сататын дүкендер мен қоғамдық
тамақтану үйлерін біріктіруге болмайды.

14) АЖС үйі, ереже бойынша, орталықтан жылу беру жүйелерімен
ж а б д ы қ т а л у ы к е р е к .

АЖС үйінде өрт қауіпсіздігінің талабына жауап беретін, жанғыш
конструкция мен материалдарға дейінгі талап етілетін ара қашықтықты сақтай

отырып, зауыттан шыққан майлы электрқыздырғыш аспаптарын орнатуға болады. Қыздырғыш аспаптардың және әртүрлі құбырлардың үстіне жанғыш материалдарды (арнайы киімді, сүртетін материалдарды және т.т.б.) жинауға, сондай-ақ қыздырғыш аспаптардың үстіне киім, аяқ киім кептіруге болмайды.

АЖС аумағында және үйінде жылыту қондырғыларын және ашық оты бар құрылғыларды қолдануға болмайды.

15) Қызмет көрсететін қызметшілердің арнайы киімдері металдан жасалған шкафтарда ілулі күйінде сақталуы керек.

16) Ауыл шаруашылығы дақылдарының егістігіне немесе орман алқаптарына жақын АЖС орналастыру кезінде өрт жайылуы ықтимал жағдайда (астық, мақта және т.т.б.) отырғызылған көшеттерді және дала алаптарын бойлай жанасып жатқан АЖС шекарасын 4 м. жерді жырттып тастайды.

3. Технологиялық жабдықтарды пайдалануда қойылатын талаптар

1) АЖС технологиялық жабдықтары:

- жобалау, техникалық-пайдалану құжаттарына (бұдан әрі - ТПҚ) және техникалық жағдайға (бұдан әрі - ТЖ) сәйкес болуы керек;

- бақылау және реттеу аспаптары дұрыс болуы керек;

- ауа кірмейтіндей болуы керек;

2) Технологиялық жабдықтарды:

- қолда бар отын аққан кезде;

- бақылау және реттеу аспаптарын тексеру кезінде болмаған, қираған, үзіп тасталған немесе мерзімі өтіп кеткен жағдайда;

- басқа да ақаулықтары болған жағдайда пайдалануға тиым салынады.

3) Технологиялық жабдықтарға АЖС өрт қауіпсіздігінің дәрежесін арттыратын, конструкциялық өзгерістер енгізуге тиым салынады.

4) Тексеру-өлшеуіш аспаптары мөр басып бекітілуі және технологиялық жабдықтардың өрт қауіпсіздігі жұмысын қамтамасыз етуші нақты белгіленген шекті рұқсат етілетін параметрі болуы керек (қысымы, температурасы, концентрациясы, құю деңгейі және т.т.б.).

Рұқсат етілетін шегінен бір параметрі ауытқыған жағдайда, автоматты түрде ескерту (жарықты немесе дыбысты) дабылдары берілуі керек.

5) Негізгі және көмекші технологиялық жабдықтар статикалық электірлендіруден қорғалуы тиіс.

6) Отын сақтайтын ыдыстар олардың асып төгілуін болдырмайтын жүйемен жабдықталуы керек, ыдыс 90%-ке жетіп толған кезде автоматты дабылмен қамтамасыз етілуі тиіс (жарықты немесе дыбысты), ал барынша рұқсат етілетін дәрежесі бойынша 95% толған кезде 5 с аспай, ыдыстың толғаны автоматты түрде тоқтатылады.

7) Отынды және оның буларын атмосферадан, қоршаған ортадан бөліп тұратын қақпақтар және фланцелердің, штуцердің патрубклары мен жанасқан жерлері ұшқынданбайтын және мұнай өнімдерінің әсеріне тұрақты арматурамен, басқа да қондырғыларымен жабдықталуы тиіс.

Пайдалану кезінде ашылатын аталған қақпақтар мен бұқтырмалар ұшқынданбайтын материалдан жасалуы керек.

8) Отын сақтайтын ыдыстар деаэрация желілерімен жабдықталуы тиіс.

Деаэрация желілерінің құбырлары отқа бөгеу болатын немесе жылдың қай мезгілінде болса да жұмыс қабілетін сақтайтын теліме отқа бөгеу болатын тыныс алатын қақпақтармен, жылдың қай мезгілінде болса да жұмыс қабілетін сақтайтын теліме отқа бөгеу болатын тыныс алатын қақпақтармен жабдықталуы тиіс.

4. Жөндеу және реттеу жұмыстары

1) Жанар май бу-ауа қоспалары пайда болуы ықтимал аймақтардағы жұмысты ұшқын тудырмайтын ұшқын қауіпсіз құралдармен, киіммен және аяқ киіммен істеу қажет.

2) Бұрын пайдаланған ыдыстарды тасымалдауға, алаңға орналастыруға, орнатуға, жөндеуге ішіндегі отыны толығымен біткен кезде су буына ұстау, жылы сумен жуу, оқшау газдармен үрлеп тазарту және газ анализаторы арқылы отынның буын тексергенде ғана рұқсат беріледі.

Ыдыстағы отын буының концентрациясы 20% тұтанудың төменгі концентрациялық шегінен аспауы керек (ТКША).

3) АЖС технологиялық жүйелерінің ауа кірмейтіндігіне пневматикалық сынау жүргізу үшін (ыдыстың қабырға аралық кеңістігіне, ыдыстың ішкі кеңістігіне, құбырларға және т.т.б.) жанбайтын газдарды пайдалану қажет (азот, көмір қышқыл газы және т.т.б.). Жабдықтың ауа кіретіндігін тапқаннан кейін АЖС пайдалану тоқтатылуы тиіс.

4) Ыдыстың қай түріндегі болмасын суды кетіру қатты шламдарды қоса отырып, жабық әдіспен жүргізіледі. Бұл мақсаттар үшін пайдаланылатын құралдар ұшқын шығармайтын материалдардан жасалынып, бензин және дизельді отынмен жұмыс істеу үшін арналуы керек. Қолмен жұмыс істейтін насостарды пайдалану арқылы шламды төгу кезінде аздаған бу шығатын ашық жері бар жабық ыдысқа құю арқылы жүзеге асырылады. Шламдалған кезде бұл операцияға қатысты емес барлық люктер мен штуцерлер жабық болуы тиіс. Шлам салатын ыдыс аумақтағы жақсы бекітілген ыдыстың табандығына орнатылуы керек және жерге қосылады. Көп камералы ыдыстарды шламдау әр камераға бөлек жүргізіледі.

Шламдалып болғаннан кейін шлам АЖС аумағынан тыс жерге апарылады.

5) Деаэрация жүйесі құбырларының шыға берісіне орнатылған дем

шығаратын клапандарды немесе от бөгейіштерді жөндеу кезінде осы құбырлардағы ілмекті арматураны алдын ала ауа кірмейтіндей етіп жабу керек.

5. Отын қабылдау және беру үшін пайдаланылатын жабдықтарға қойылатын талаптар

1) Автоцистернадан (АЦ) отынды қотарып құю жабық схема бойынша орындалуы тиіс. Отынның буын, ыдыстың және АЦ дем шығаратын қондырғыларын қоспағанда, қоршаған ортаға шығармау керек.

2) АЦ отынды қотарып құяр алдында ыдыстың ішіндегі отынның деңгейін өлшеу және қорғану қондырғыларының дұрыстығына көз жеткізу қажет. Қотару процесін АЖС қызметкерлері мен АЦ жүргізушілері бақылауы тиіс.

3) Ыдыстың ішіндегі отынның түрін ауыстыру кезінде (бензин-дизель отыны) оның іші бұрын сақталған өнімнен мұқият тазалануы қажет және ыдыстың сыртына немесе жер асты ыдыстарына құятын құбырлардың көрінетін жеріне сақталынған отынның түрі көрсетіліп жазылуы керек.

4) АЖС АЦ отынмен кірген кезде оның аумағындағы көлік пен бөгде адамдар шығарылуы тиіс. АЖС бір уақытта екі не одан да көп АЦ ұстауға болмайды.

5) АЦ отынды қотарып құю бойынша операцияны АЖС екі қызметкері жүргізуге тиіс және мына:

жанар жағар май АЦ алаңында әрқайсысының сиымдылығы 100 л тұратын, екі жылжымалы ауа-көбікті өрт сөндіргішін орнату;

жанар жағар май АЦ аумағындағы мұнай өнімдерінен ластанған атмосфера тұнбасын бөлетін науаны жабу және төгілген отынды авариялық ыдысқа бөліп құятын құбырды ашу;

АЦ жерге қосу және отынды АЖС ыдыстарына қотарып құю бойынша операцияға кірісу шарттарын орындаулары тиіс.

Автопоездан мұнай өнімдерін қотарып құю кезінде, толық босағанға дейін әр цистерна жеке жерге қосылады.

6) Иілгіш мыстан жасалған жерге қосылатын өткізгіштер АЦ корпусына тұрақты жалғанып тұруы керек және ұшында жерге қосылатын қондырғыға қосу үшін (қысқаш, болтты кигізетін ұштық және т.т.б.) қондырғысы болуы қажет.

Жерге қосылатын өткізгіштерді сырланған және лас металдан жасалған АЦ бөлігіне қосуға рұқсат етілмейді.

7) АЖС көлік құралдарын жанар жағар май құюда мына талаптар: мотоциклдер мен мотороллерлер двигательдерін сөндіріп, отын құятын бағаналарға жақындайды, жіберу мен тоқтау 15 м. қашықтықта жүргізіледі, автомобильдер өздері жүріп келеді;

двигателін қосқанға дейін жүргізуші көлігінің мұнай өнімдерімен ластанған бөлігін сүртуі тиіс;

мұнай өнімдері төгілген жерге құм төгіледі, ал мұнай өнімдері сіңген құм мен

сүртетін материалдар тығыз жабылатын қақпағы бар металдан жасалынған жәшіктерге салынады және жұмыс күні аяқталғаннан кейін АЖС аумағынан а у л а қ ш ы ғ а р ы п т а с т а л а д ы ;

жанар май құяйын деп тұрған автомобиль мен одан кейін кезекте тұрған автомобильдің ара қашықтығы 1 м. кем болмау керек.

8) А Ж С :

двигателі жұмыс істеп тұрған;

жолаушылары (төрт есігі бар жеңіл автомобильдерді қоспағанда) бар; жарылғыш заттар, сығылған және сұйытылған жанғыш газдар, тез жанатын және жанғыш сұйықтар, жанғыш материалдар, улы және радиоактивті заттар және басқа да қауіпті заттар мен материалдар артылған;

іштен жанатын двигательдері мұнай өнімдерімен ластанған көлік құралдарына жанар жағар май құюға рұқсат етілмейді.

6. Жылжымалы автожанар жағар май құю стансаларына қойылатын талаптар

1) Жылжымалы жанар май құю стансаларын Қазақстан Республикасы ТЖА аумақтық мемөрттіқадағалау органдарымен келісілген алаңдарға орналастыруға б о л а д ы .

2) Автоотын құятын және бұл мақсаттар үшін тағайындалған басқа да техниканы автожанар жағар май құю стансалары ретінде қолдануға рұқсат е т і л м е й д і .

3) Жылжымалы автожанар май құю стансаларын пайдаланар алдында: бақылау-өлшеуіш аспаптары бойынша стансаның герметикалығын тексеру ж ә н е к ө з б е н ш о л у ;

автожанар жағар май құю стансасының жерге қосылатын өткізгіштерін алаңның жерге қосу қондырғысына жалғастыру;

көлік құралдарының отын багының астына қоятын қондырғы ретінде т ұ ғ ы р ы қ д а й ы н д а у ;

көлік құралдарының автожанар жағар май стансаларына кіретін жолдарға 1 м. ш е к т е й т і н б ө г е у о р н а т у ;

ескерту белгісі мен хабарлама қалқандарын орнату.

7. Электр жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптар

1) АЖС электр жабдықтарына қызмет көрсетуді, мұндай жұмыс түрлерін жүргізуге лицензиясы бар мамандандырылған ұйымдар жүргізеді.

2) Электр жүйелері мен электр жабдықтарындағы барлық ақаулықтар тез түзетілуі керек. Электр жүйелері мен электр жабдықтарының бұзылған учаскелері, оларды өрт қауіпсіздігі жағдайына келтіргенге дейін сөндірілуі тиіс.

3) Электр жабдықтарының, электр шырақтарының, электр өткізгіштерінің, кабельді желілердің және бөліп таратқыш қондырғыларының бетін шаңнан,

батпақтан және мұнай өнімдерінен үнемі тазалап отыру қажет.

4) Электр жабдықтары ПЭУ бойынша жарылу қауіпті аймақтың класына сәйкес жөнделеді. Электр жабдықтарында шығарушы-зауыттың жарылыстан қорғану таңбасы болмаса, жарылу қауіпті аймақта пайдалануға рұқсат етілмейді.

5) Жарылу және өрт қауіпті аймақтарда:

кернеу жерге қосылмаған жағдайда кернеу электр қондырғысына немесе оның ақауы болған жағдайда; ток жүретін бөлшектермен кернеу жүрген жағдайда, сыртын ашуға;

электр жабдықтары автоматты түрде сөнгеннен кейін оның себебін анықтамай қосуға;

ток айқас тұйықталып және шамадан артық болып қорғаусыз болса, электр қондырғыны қосуға тиым салынады.

6) Жөндеу және реттеу жұмыстарын жүргізу үшін пайдаланылатын жылжымалы және тасымал электр қабылдағыштарына механикалық әсерге және мұнай өнімдеріне тұрақты иілмелі кабельдер мен желісінің қабығы мыстан жасалынған сымдарды пайдалану қажет.

7) Жарылу қауіпті аймақтардағы үйлерге, ашық технологиялық алаңдарға, аппаратуралар мен басқа да технологиялық жабдықтарға уақытша жарық беру үшін жарылыстан қорғайтын аккумуляторлы фонарлар қолданылуы тиіс.

Тасымал шырақтар ақаусыз және ПУЭ талабына жауап беруі тиіс.

8) Тасымал аккумуляторлы фонарларды жарылу қауіпті аймақтан тыс қосу және сөндіру қажет.

9) Жұмыс аяқталғаннан кейін барлық электр жабдықтарын, қауіпсіздік жүйелерінің электр жабдықтарын қоспағанда, сөндіру қажет.

Бөгде адамдарға сөндірілген электр аппаратураларына кіруге болмайды.

10) Электр шамдары мен қоректену көздерін ауыстыру шырақтар мен фонарларды жарылыстан қорғауды қалпына келтіру есебінен жүргізіледі.

11) Электр жүйелерінде және электр аппаратураларында айқас тұйықталу, ұшқын, кабелдер мен сымдарды айыруда қызып кетуді туғызатын барлық ақаулар, автоматты басқару және қорғау жүйелері бұзылып, тоқтап қалса, оларды тез арада жою қажет.

12) Найзағайдан қорғау қондырғыларын тексеру және жөндеу әзірленген регламентке сәйкес жүргізілуі тиіс.

Найзағайдан қорғау қондырғыларын сынаудан өткізуді тексеру қорытындысы, сондай-ақ реттеу және жөндеу жұмыстарын жүргізу арнайы журналға тіркеледі.

8. Сумен жабдықтау, өрт сөндіру және байланыс құралдары

1) Сырттағы өртті сөндіру өрт гидранттары немесе сиымдылығы 100 куб.м. кем емес өртке қарсы суаттар арқылы жүзеге асырылады.

2) Өрт гидранттары орналасқан жерлерде жарықты немесе тез өшіп қалатын ПГ деген әріппен жазылған жол белгілері орнатылуы керек, жол белгілерінен гидрантқа дейінгі ара қашықтығы метр және құбырларының ішкі диаметрі миллиметр санымен жазылған.

Өрт сөндіретін суатта ПВ деген әріпті индексмен жазылған соған ұқсас жол белгілері орналастырылады, су қоры кубметрмен және суат алаңына біруақытта сиятын өрт сөндіретін машиналардың саны санмен көрсетілген.

3) АЖС үйлері СН ВЗ. 1.1-98 "Үйлерді, ғимараттарды және құрылғыларды автоматтандырылған өрт сөндіру дабылдарының жүйелерімен, автоматты өрт сөндіру және халыққа өрт туралы хабарлау қондырғыларымен жабдықтау нормаларының" талабына сәйкес автоматты өрт сөндіру дабылдарының жүйелерімен жабдықталуы қажет. Тәулік бойы адамнан босамайтын АЖС қызметкерлерінің үйлерін өрт дабылдарымен жабдықтау қаралмаған.

4) АЖС өрт бола қалған жағдайда өртке қарсы қызметті тезарада шақыру үшін телефонмен немесе радиобайланысымен, сондай-ақ қатты дауысты байланыс жүйелерімен жарақтандырылуы керек.

5) АЖС өндірістік және қоғамдық үйлері олардың өрт сөндіру қабілетіне, аумағына және өрттің тобына қарай осы ереженің 3 қосымшасының талабына сәйкес өрт сөндіргіштермен қамтамасыз етілуі керек.

6) Электр пульттерінің және ыдыстардың арматураларының жанғанын сөндіру үшін көмір қышқылды немесе ұнтақты қол өрт сөндіргіштерін пайдалануды қарастыру қажет.

7) АЖС АЦ жанар май алаңының үстін жабу үшін әрқайсысының сиымдылығы 100 литрден тұратын жылжымалы екі ауа-көбікті өрт сөндіргішімен қамтамасыз етілуі тиіс.

Одан басқа, АЖС жылжымалы алғашқы өрт сөндіру құралдарымен мынадай е с е п б о й ы н ш а :

жанар май құятын 4 колонкаға 2 жылжымалы ұнтақты өрт сөндіргіштен (әрқайсысының сиымдылығы 50л), жанған жанар май құятын техниканы сөндіру үшін 1 ауа-көбікті өрт сөндіргішін (сиымдылығы 10л.) және 1 ұнтақты өрт сөндіргішін (сиымдылығы 5 литрден кем емес) қарастыру керек;

жанар май құятын 4-8-ге дейін колонкаларға 2 жылжымалы ұнтақты өрт сөндіргіші (әрқайсысының сиымдылығы 50л), жанған жанар май құятын техниканы сөндіру үшін 2 ауа-көбікті өрт сөндіргіші (сиымдылығы 10л) және 2 ұнтақты өрт сөндіргіштері (сиымдылығы 5л) қажет. Өрт сөндіргіштерді жанар май құятын шұңқырларға орналастыру керек.

АЦ жанар май құятын алаңының әрқайсысына 2 жылжымалы ұнтақты өрт

сөндіргіші (сыймдылығы 50л), АЦ жанған жағдайда соны сөндіру үшін қажет. АЖС жанған жанар май құятын техникасын сөндіру үшін мұндай өрт сөндіргіштері болған жағдайда АЦ өртті сөндіру үшін қосымша өрт сөндіргіштері қарастырылмайды.

8) Жылжымалы автожанар май стансаларын сыймдылығы 10л бір ауа-көбікті өрт сөндіргішімен және сыймдылығы 5л ұнтақты бір өрт сөндіргішімен ж а р а қ т а н д ы р у қ а ж е т .

9) Өрт сөндіргіштердің орналасқан жері тиісті көрсеткіш белгілерімен белгіленуі тиіс.